

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет педагогічний

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ ПЕДАГОГА

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма Дошкільна освіта

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від «29» серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Культура мовлення педагога
Викладач	Мацук Людмила Олександрівна, кандидат педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
Контактний телефон викладача	0986232405
Е-mail викладача	liudmila.matsuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна / заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні підходи до оволодіння основами красномовства майбутніх вихователів ЗДО, що дозволяє конкретизувати основні положення загальної культури мовлення, продемонструвати специфіку застосування правил сучасної української мови в реальній мовленнєвій практиці.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни є підвищення рівня загальної та мовної культури майбутніх вихователів; навчання студентів досконалому володінню мовними засобами; формування навичок вести монологічне чи діалогічне мовлення, дотримуючись норм сучасної української мови та мовленнєвого етикету; сприяти кращому емоційному та літературному осмисленню й розумінню студентами текстового матеріалу; розвивати уміння застосовувати елементи техніки мовлення.</p> <p>Мета реалізується через цілі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - надання студентам знань про теоретико-практичні засади культури мовлення, норми сучасної української мови та принципи її основних комунікативних ознак; - формування у студентів аналітичного та критичного мислення, мовленнєвої компетенції, що охоплює систему мовленнєвих умінь (вести діалог, творити усні й писемні монологічні та діалогічні висловлювання різних видів, типів і жанрів); - ознайомити студентів з технікою мовлення в єдності її елементів як необхідної передумови словесної дії і правильно нею користуватися (керувати диханням у процесі мовлення, читання, володіти правильною і чіткою дикцією, силою, чистотою і висотою голосу, орфоепічними нормами вимови); 	

- розвивати вміння точно, в логічній послідовності, лаконічно й виразно відповідно до умов комунікації висловлювати власні міркування, передавати необхідну інформацію, емоційно впливати на аудиторію, підтримувати з нею належний контакт;
- удосконалити вміння студентів користуватися принципами сучасного красномовства, такими, як логічність, точність, доречність, образність та виразність мовлення;
- становлення наукового світогляду майбутніх вихователів, розвитку у них стійкого інтересу до самопізнання, самовиховання і самоосвіти

4. Програмні компетентності та результати навчання

I. Загальні компетентності (КЗ):

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

II. Фахові компетентності спеціальності:

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

ПР-16 Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

ПР-17 Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

ПР-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12/4
практичні	18/6

самостійна робота		60/80	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VII	012 Дошкільна освіта	четвертий	Вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Основи культури мовлення вихователя як навчальна дисципліна	2/-	2/2	10/14
Тема 2. Культура усного професійного мовлення педагога	2/2	4/-	10/14
Тема 3. Культура усного професійного мовлення педагога	2/-	4/2	10/12
Тема 4. Комунікативні ознаки культури мовлення педагога	2/-	4/-	10/12
Тема 5. Складові елементи техніки мовлення педагога	2/2	2/-	10/14
Тема 6. Складові елементи техніки мовлення педагога	2/-	2/2	10/14
ЗАГ:	12/4	18/6	60/80
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання курсу	З урахуванням Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf . Вид контролю: залік		

	<p>Підсумкова оцінка (за роботу на практичних заняттях 50x10 = 50 балів, максимальна – 50 б.)</p> <p>Тестування – 50 балів.</p> <p>Разом – 100 б.</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Виконання письмових завдань, поданих до планів практичних занять, є обов'язковим складником підготовки до заняття і оцінюються додатково. Письмові роботи повинні виконуватися самостійно й перевірятись під час практичного заняття.</p> <p>Здобувачі ВО виконують контрольну роботу у формі тестування, яке розміщене на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua (для денної – на занятті, для заочної – за 10 днів до початку сесії)</p>
Семінарські (практичні) заняття	<p>Семінарські та практичні заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, комунікації відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Оцінка за такі заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Обов'язкова присутність на заняттях. Активність упродовж семестру, відвідування або відпрацювання усіх практичних занять протягом двох тижнів з моменту пропуску заняття або отримання незадовільної оцінки на занятті.</p> <p>Оцінки за поточне тестування, відповіді на семінарських та практичних заняттях, виконання контрольної роботи та завдань на самостійне опрацювання.</p>
Підсумковий контроль	Залік у формі тестування за 100б. шкалою

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: виконуються з використання цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи)

Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності відповідно до Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09-1.pdf> – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти

(ЗВО) інших видів політики, передбачених нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО.

Під час моделювання різних форм роботи з дітьми раннього і дошкільного віку слід надавати посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

У випадку порушення норм академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Відвідування занять. **Обов'язкове.** Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Неформальна освіта: Згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf> Зараховуються результати неформальної освіти в залежності від кількості годин та тем, які повинні відображати матеріал практичних занять. Наприклад, 2 години, які були отримані в результаті неформальної освіти зараховуються як одне практичне заняття з відповідної теми.

Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках вибіркової складової освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

8. Рекомендована література

1. Кравцова І. А. Основи культури і техніки мовлення: навчальний посібник . Кривий Ріг: КПІ ДВНЗ «КНУ», 2016. 294 с.
2. Левчук І. П., Матящук Л. А. Основи культури мовлення : особливості, поради, роздуми : [навч. довід.]. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 164 с.
3. Мельник Т., Струганець Л. Культура мови: від теорії до практики: навчальний посібник. Київ: Навчальна книга – Богдан, 2017. 216 с.
4. Микитюк О. Культура мовлення: навч. посібн. Львів: Львівська політехніка, 2017. 236 с.
5. Заболотний О., Заболотний В. Правильне мовлення. Київ: Літера, 2020, 224 с.

6. Пасинок В.Г. Основи культури мовлення: навч. посібн. Київ: Центр учбової літ., 2019. 243 с.

Додаткова:

7. Антисуржик : [навч. посіб.] / [О. Сербенська та ін.] ; за заг. ред. О. Сербенської]. [2-е вид., допов. і перероб.]. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2011. 257 с.
8. Благун Н.М. Основи культури й техніки мовлення: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2017. 41 с.
9. Борг Д. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування / пер. з англ. Н. Лазаревич. Харків : Вид-во «Ранок» : Фабула, 2019. 304 с.
10. Межов О. Г. Українська мова. Практикум із правопису та граматики: [навч. посіб.]. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. 116 с.
11. Мельник І. А. Основи правописної та культуромовної компетентності вчителя. Практикум : навчальний посібник. Луцьк : Надстир'я, 2022. 192 с.
12. Нелюба А.М., Редько Є.О. Лексико-словотвірні інновації (2015– 2016). Словник / за ред. А. М. Нелюби. Харків : Харківське історико-філологічне товариство, 2017. 204 с.
13. Педагогічна риторика: історія, теорія, практика : монографія / [О. А. Кучерук, Н. Б. Голуб, О. М. Горошкіна, С. О. Караман та ін.] ; за ред. О. А. Кучерук. – Київ : КНТ, 2016. 258 с.

Інтернет-ресурси:

14. Андерсон К. Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів / Кріс Андерсон / пер. з англ. Олександра Асташова. 4-те вид. К : Наш формат, 2019. 256 с. <https://coollib.com/b/484614-kris-anderson-uspishni-vistupi-na-ted/readp>
15. Борг Д. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування / пер. з англ. Н. Лазаревич. – харків : Вид-вл «Ранок» : Фабула, 2019. 304 с. <https://chitaka.com.ua/knigi/mystetstvo-govoryty> .
16. Кушнір Р. Великий оратор. Дрогобич, 2013. 256 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Kushnir_Roman/Velykyi_orator_abo_iak_hovoryty_tak_schob_Vam_aploduvaly_stoiachy.pdf
17. Навчально-методичний посібник «Storytelling (Історії, які навчають) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/navcalno-metodicnij-posibnik-storytelling-istorii-aki-navcaut-205089.html>

Викладач _____ Людмила МАЦУК (завідувач, професор кафедри ТМДСО)